Το Δίκαιο δεν κατασκευάζεται (Κώστας Χατζηαντωνίου, συγγραφέας)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 19 Φεβρουαρίου, 2024

Η αξίωση του ατομικού λόγου του ανθρώπου να καθορίζει το καλό, το κακό και το… αδιάφορο βάσει αυτόνομων κριτηρίων και να διαμορφώνει ανάλογα την κοινωνική ζωή, δεν είναι ένα νέο φαινόμενο. Ως πράξη χειραφέτησης από τις επιταγές του θείου δικαίου μετράει ήδη αρκετούς αιώνες στη Δύση. Φαίνεται όμως πως έφτασε ο καιρός να περάσουμε σε μια επόμενη ιστορική φάση, με **το σύγχρονο κράτος να διαρρηγνύει πλήρως πλέον την ενότητα πολιτικής και κοινωνίας, να προχωρεί στη θεοποίηση του ατομικού λόγου και να αναιρεί ακόμη και την έννοια του φυσικού δικαίου** επί της οποίας μέχρι τώρα θεμελιώνονταν τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα αλλά και θεσμοί όπως η οικογένεια. Ουδέποτε στο παρελθόν οι δυνάμεις της αυτονομίας είχαν υποστηρίξει ότι η φυσική ιδιοσυστασία του ανθρώπου είναι προϊόν κατασκευής. Όλοι μιλούσαν, έστω αυθαιρέτως, στο όνομα κάποιου φυσικού δικαίου. Σήμερα αυτό καταρρίπτεται. Θεωρείται πως όχι μόνο το δίκαιο αλλά και η φύση του ανθρώπου, κατασκευάζονται.

Ας το πούμε καθαρά. Είμαστε μπροστά σε μια **πρωτοφανή ιστορική εκτροπή. Ο ατομικός λόγος που εξεγείρεται κατά του συλλογικού, του ενσαρκωμένου στο δίκαιο λόγου, εν ονόματι μιας βουλητικής παρά φύσιν ισότητας, διασπά την ενότητα φύσης, ηθικής και πολιτικής κοινωνίας** . Η γενικευμένη πλέον επίθεση της αγοράς και των εκτός λαϊκής κυριαρχίας αυτόνομων ομάδων εξουσίας, εναντίον βασικών αρχών του πολιτισμού και φυσικών θεμελίων της κοινωνίας, όπως **η οικογένεια**, επιβάλλει, όσο ποτέ άλλοτε, την αναδιατύπωση των αρχών του φυσικού δικαίου, ώστε να γίνει και πάλι σαφές ότι η συλλογική συνείδηση είναι λογικά και ηθικά ανώτερη από όλες τις εκδηλώσεις ατομικής και αιρετικής λογικής και βέβαια, από κάθε βουλησιαρχία της οποιασδήποτε κυβέρνησης η οποία επιχειρεί να αντικαταστήσει αιώνιους νόμους με πρόσκαιρες ρυθμίσεις, να υποτάξει την αντικειμενική βούληση του Όλου, στην υποκειμενική ιδιορρυθμία του μέρους και να μετατρέψει την κοινωνία από σύνολο Οίκων σε άθροισμα ξεριζωμένων ατόμων.

Η κοινωνία προηγείται και των ατόμων και των τάξεων και του κράτους και της κυβέρνησης. Προέρχεται και υπόκειται σε αιώνιους φυσικούς νόμους. Δεν είναι τεχνητό προϊόν συμβολαίου αλλά φυσικό δεδομένο. Υπάρχουν απαράβατοι και

αμετάβλητοι νόμοι επί των οποίων στηρίζεται, ένας δε εξ αυτών, θεμελιώδης και μη επιδεχόμενος αναθεώρηση είναι ότι αποτελεί σύνολο οίκων. Η οικογένεια είναι η βασική μονάδα, η μικρογραφία της πολιτικής κοινωνίας. Το άτομο δεν εφύη ποτέ από μόνο του, κάθε άνθρωπος προήλθε από ένα φυσικό ζεύγος και από αυτή τη σύμπραξη γεννήθηκε η κοινωνία. Μια συμμετρική τριάδα καθιστά το κράτος οικογένεια σε μεγάλη κλίμακα και εξ αυτού του λόγου απορρέει η πολιτική αρχή για τη διατήρηση της οικογένειας ως βασική αποστολή του κράτους αλλά και η συνταγματική επιταγή για προστασία της χάριν του έθνους.

Είναι θεμελιώδες να απαντήσουμε αν στοιχειώδης μονάδα της πολιτικής κοινωνίας είναι η τάξη, το άτομο ή η οικογένεια. Την απάντηση της αριστεράς την ξέρουμε: η τάξη. Πρόσφατα μάθαμε και την απάντηση της νομοθετούσας δεξιάς: το άτομο. Μετά την πατρίδα και τη θρησκεία, η δεξιά (τώρα που αισθάνεται να μην κινδυνεύει πλέον πολιτικά ώστε να αναζητεί συμμάχους διά της καπηλείας) αποκαλύπτει το αληθινό της πρόσωπο και ως προς την οικογένεια. Στο πλάι της ένας νέος προτεσταντισμός επιβάλλει την παρουσία του και την ιδεολογία του: κανένα κοινό κριτήριο αλήθειας πια, κανένα μυστήριο, καμιά σύνοδος, κανένα ιερό κείμενο αλλά **ένα τεράστιο Εγώ ανθρώπων** (ακόμη και θρησκευόμενων!) που θεωρώντας ότι η ηθική προσδιορίζεται ιστορικά και κοινωνικά, θα αποφαίνονται κατά μόνας ή κατά παρέες τι είναι ηθικό και τι δεν είναι, οδηγώντας έτσι είτε στη ζούγκλα του ατομικού ορισμού είτε στη δικτατορία της πλειοψηφίας. Η απόλυτη αυτάρκεια του αυτόνομου ανθρώπου, η αποδέσμευση από κάθε αυθεντική ερμηνεία, η θεωρία του συμβολαίου που σήμερα εξυμνείται ως απελευθέρωση, αύριο δεν θα είναι παρά η πλήρης υποδούλωση σε ένα απρόσωπο δίκαιο με γενική ισχύ. Οι άνθρωποι θα χάσουν κάθε προστασία από ένα αντικειμενικό σύστημα ηθικής και ως άτομα απομονωμένα, θα είναι εξαρτημένα από την κρατική ή την τηλεοπτική ηθική, υπήκοοι μιας εξουσίας ασύδοτης που δεν θα δίνει λόγο σε κανένα.

Όμως το δίκαιο δεν κατασκευάζεται. Είναι. Είναι συστατικό στοιχείο μιας αιώνιας τάξης, θείας, φυσικής και αμετάβλητης. Οι νόμοι είναι οι αναγκαίες σχέσεις που απορρέουν από τη φύση των πραγμάτων. Η φύση είναι ο πραγματικός νομοθέτης που γεννά ήθη τα οποία αποκτούν ισχύ νόμου. Αυτή είναι η πραγματική γενική βούληση, όχι η διεφθαρμένη ιδιωτική βούληση των ανθρώπων. Η αυτάρεσκη πλάνη μιας εκ του μηδενός «ηθικής», υπό την αίρεση του ατομικού πάθους, δεν μπορεί όμως να δώσει υπόσταση στα πράγματα. Απλώς τα χρησιμοποιεί. Όταν χάνεται ο δεσμός νόμου-δικαίου, μπορεί να υπάρχει τυπική νομιμότητα αλλά δεν θα υπάρχει νομιμοποίηση. Νομιμοποίηση υφίσταται μόνο όταν υπάρχει ενότητα ηθικής και πολιτικής, όταν η πολιτική αποδέχεται ότι οφείλει να εκπληρώνει μία ηθική αποστολή. **Η αντίληψη που θεωρεί την ηθική ιδιωτική υπόθεση μοιάζει φιλελεύθερη αλλά στην πραγματικότητα είναι η πηγή της απολυταρχίας. Διαλύει την κοινωνία αφού αίρει το ηθικό της θεμέλιο και ανοίγει τον δρόμο στη ζούγκλα του ισχυρότερου και πλουσιότερου.**

Υπ' αυτή την οπτική, η αποδέσμευση από την ιδέα του πατρικού και του μητρικού προτύπου και η υπαγωγή όλων των ατόμων, ακόμη και των παιδιών, στη διάθεση της οριζόντιας εξουσίας του κράτους είναι **απαρχή σκοτεινού δεσποτισμού**. Με μια επίφαση ανθρωπιάς και αγαθοεργίας, **η ισότητα σε βάρος της φύσης** ξεριζώνει τους ανθρώπους από τον φυσικό οίκο που δικαιούνται. Αυτή η ύβρις δεν ελαφρύνεται από το γεγονός ότι κάποιοι οπαδοί του ατομικού λόγου επικαλούνται τον Θεό και την Αγάπη. Στον Θεό υπακούει κανείς μόνο όταν ο ατομικός λόγος υποτάσσεται στον συλλογικό λόγο, όπως η Παράδοση τον έχει διαμορφώσει ή με τρόπο συνοδικό τον έχει ανανεώσει. Η ατομική ηθική και η ευσέβεια δεν κάνει κάποιον καλό μέλος της πολιτικής κοινωνίας. Ο ατομικός λόγος που νομίζει ότι είναι σοφότερος από τον συλλογικό και η ιδέα πως «ηθικά άψογοι» άνθρωποι θα κρίνουν σύμφωνα με τους δικούς τους κανόνες πολιτικά ή εκκλησιαστικά ζητήματα, δεν είναι παρά η ουσία του πουριτανισμού.

Τι κρύβεται λοιπόν πίσω από ένα κοινοβούλιο που νομοθετεί βουλησιαρχικά, πέρα από τη λαϊκή βούληση και τον κοινό λόγο; Τι εκφράζει ένα κοινοβούλιο που δεν θέλει να εκφράζει το όλον αλλά να επιβεβαιώνει την κατάπτωση από τη φυσική κατάσταση; Ο στόχος της ευημερίας με κάθε μέσο, η χρηματοθηρική οικονομία, ο υλιστικός προσανατολισμός, η κατασκευή του homo economicus, η εμπέδωση της ιδέας ότι οι σχέσεις των ανθρώπων είναι απλώς σχέσεις οικονομικών υποκειμένων, το κράτος ως υπηρέτης της ολιγαρχίας του χρήματος, η ειδωλολατρία και ο χωρισμός ηθικής και νομιμότητας. Αφού αυτονομήθηκαν ως κοινωνική δύναμη από το κράτος, τώρα οι κυρίαρχοι θέλουν να ενώσουν πάλι κράτος και κοινωνία υπό τις ιδέες τους. Το μεμονωμένο αστικό υποκείμενο γίνεται ανώτατη αισθητική και οντολογική αρχή του κόσμου. Δεν θέλει απλώς να απολαμβάνει την ανταρσία του. Νομίζει πως μπορεί να γίνει και δημιουργός του κόσμου.

Το πέρασμα από το φιλελεύθερο κράτος που δεν ήθελε να έχει ηθικά καθήκοντα, στο κράτος που θα προάγει την ανηθικότητα, δεν θα είναι χωρίς συνέπειες. Βέβαια, αν η αξίωση για ισότητα στην απόλαυση, φέρει απαίτηση και για άρση κάθε κοινωνικής ανισότητας, παντού, οι σημερινοί νομοθέτες θα σπεύσουν να ικετεύσουν πολιτική στήριξη στο όνομα των ιδεών που τόσο περίτεχνα καπηλεύονται όποτε έχουν ανάγκη – δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι ορισμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες αναλαμβάνονται όταν δεν υπάρχει επικίνδυνη πολιτική και κοινωνική αντιπολίτευση για την κυρίαρχη τάξη. Ιστορικοί λόγοι εξηγούν άλλωστε, γιατί, ειδικά στην Ελλάδα, επιλέχθηκε πάντα η ασυνεπής, **συγκεκαλυμμένη και ύπουλη στρατηγική για την καταστροφή της παραδοσιακής κοινωνίας**. Όμως η τάξη της φύσης δεν θα πάψει ποτέ να υφίσταται μέχρι την πλήρη αποκατάστασή της. Τίποτε δεν μπορεί να την καταλύσει. Απλώς, μέχρι τότε, θα πολλαπλασιάζεται η δυστυχία των ανθρώπων. Ίσως είναι μια τιμωρία της απιστίας μας και αυτό. Η ηθική κατάπτωση των φυσικών σχέσεων έκανε δυνατή αυτή την εκτροπή. Μέσα από την σαπίλα όμως θα βλαστήσουν τα νέα

σπαρτά.

«Κάνουν αυτό που θέλουν αλλά δεν έχουν τη δύναμη να διαταράξουν τα γενικά θεία σχέδια», έγραφε ο Ζοζέφ Ντε Μαιστρ. Μέσα στην Πρόνοια, όλα, είναι μέσον, ακόμη και τα εμπόδια, ακόμη και οι εκτροπές που παράγονται και νομοθετούνται από ελεύθερους, ιδιοτελείς ή σκοτισμένους, συντελεστές. Όλα εν τέλει θα διευθετηθούν στην αιώνια τάξη αφού **οι θεσμοί του φυσικού δικαίου είναι αθάνατοι, δεν είναι έργο θνητών. Διότι το δίκαιο δεν κατασκευάζεται**.

(Πηγή: antifono.gr*)*